

Izhaja vsako drugo soboto.
Naročnina: 5 Din četrtletno, 10 Din
polletno.

DELO

Uredništvo: Ljubljana, Šelenburgova
ulica 7/II. — Upravništvo: Ljubljana,
Prešernova ulica 54.

Ljubljana, 8. septembra.

Ni najbolj laskava ugotovitev za delavski pokret, ako smo primorani pri vsaki priliki ugotavljati, ko maj dvajset odstotkov delavstva je organiziranega. In še to, kar je delavstva organiziranega, je razdeljeno na nešteto skupin, katerih vsaka za se vodi strokovno politiko.

Imamo strokovne organizacije, ki so razdeljene po svetovnih nazorih, po gledanjih na gospodarstvo in socialna vprašanja. Zelo veliko imamo pa tudi strokovnih organizacij, ki so razdeljene izključno le po poziciji članov in nimajo organizacije nobenih posebno izrazitih načel. So pa tudi organizacije, ki so bile ustanovljene kar tako slučajno in ki opravičujejo svojo existenco, z višjega vidika vzeto, samo s pravili.

Ako sedaj pomislimo, da je ko maj dvajset odstotkov delavstva organiziranega in da je še to delavstvo razdeljeno na številne skupine in skupinice, potem se ni čuditi, ako pravimo, da se delavska miselnost, da se stremljenja strokovnih organizacij ne morejo uveljaviti.

Odpravimo dvoje pglavitnih za držkov v strokovnem pokretu delavstva, to je nezanimanje delavstva za strokovne organizacije in razčlenjenost strokovnih organizacij samih, in rešeno je vprašanje učinkovitega zastopstva interesov delovnega ljudstva. In kako storiti to?

Prav nič ne pomaga v enomer kričati: delavstvo v strokovne organizacije! Delavstvo na take prazne pozive ne da mnogo. Delavstvo moramo najprej prepričati o potrebi organizacije. To prepričanje pa ne pride samo od sebe. Ako tega ali onega z vsiljivo besedo zrine mo v organizacijo, je tak član muha-enodnevnica, vsak čas v pripravljenosti, da odmre organizacijo ni edinici. Prišla je v organizacijo slučajno in izstopi takoj, kakor hitro izgubi prvi pritisk svoj učinek.

Praktično je potrebno dokazati delavstvu potrebo po strokovni organizaciji in to takrat, ko se v delavskem življenju prav posebno vidi, da poedinec ne pomeni ničesar, organizacija pa veliko in vse. Praktični vzgledi za potrebo organizacije se vedno pokažejo ob priliki medznih bojev, redukcij, običajnih odpustov in vselej tudi takrat, kadar se posamezniku-delavcu godi krivica v njegovem službenem razmerju. Kadarkoli pridejo taki vzgledi, ki nujno povzročajo prepričanje po organizaciji, nikdar ne pozabimo delavstvo opozarjati in predočevati posledice, ki so nastale ravno vsled pomanjkanja zadostne moči strokovne organizacije.

Pa tudi vse te opozoritve ne pomagajo dosti, ako imamo opravka z ozkosrčno in nevedno množico. Še vedno ostane najučinkovitejša propaganda za strokovni pokret: širjenje prosvete in strokovne izobrazbe. S prosveto se utrjuje zna-

Velika manifestacija našega pokreta v Mariboru

Kakor smo verovali v zavednost naših članov, smo se le letos nekoliko strašili prirediti kongres in še v tako oddaljenem kraju kot je Maribor. Poznavajoč dobro razmere, v katerih živi danes naše delavstvo, poznavajoč male zaslužke in krizo, ki vlada povsod, smo se upravičeno spraševali ali ni za članstvo prevelika žrtev, ko ga vabimo v teh težkih časih v oddaljeni Maribor. Sele na zagotovilo podružnic, da ni za članstvo NSZ nobena žrtev prevelika, kadar gre za skupne interese, smo se odločili za kongres v Mariboru. Odločili smo se tem rajši, ker je ravno v Mariboru potrebno pokazati nacionalno zavednost delavstva.

Ko smo se zbrali v mariborskem Narodnem domu, nam je bilo vsem prijetno krog srca. Naše nade v zavednost članstva nas niso prevarile. Koliko starih in mladih naših odličnih borcev je bilo zbranih. Nihče se ni strašil ne truda ne stroškov, nihče dolge poti in neprespanih noči. Preveč bi bilo, ako bi podrobno naštevati vse one vrle borce, ki so navzlic velikim gmotnim žrtvam prihiteli v Maribor. Omenimo naj samo naše vrle Gorenjce, ki so prihiteli v Maribor v večjem številu s svojim praporom, in potovali v Maribor ponoči in se vračali zopet ponoči. Naj pohvalimo vrle rudarje, ki vzlic krizi v revirjih niso ostali doma. Trbovlje, Zagorje, Loke, Hrastnik, Senovo, vsi ste dali svoje ljudi kongresu in velika je vrsta vaših delegatov. Na te vaše trpine in brate smo ponosni. In kje so vsi oni, ki so priromali v Maribor na kongres iz vseh krajev Dravske banovine ne glede na to, ali so potovali eno uro ali ves dan. Na vse to smo ponosni in z radostjo gledamo v bodočnost. Taka disciplinirana armada pomenja sijajno bodočnost.

Če se spominjamo navdušenih nastopov naših članov v Trstu v letih 1908, 1909 in vse do vojne, če se spominjamo

čajnost in zmožnost razumno opazovati težnje delovnega ljudstva. Le od izobraženega delavca lahko zahtevamo, da se stalno oklene svoje strokovne organizacije in jo ne zapusti, in naj je njegov položaj tudi trenutno zasiguran.

Saj vemo, da je bilo za strokovne organizacije večkrat že katastrofalno, kadar so se krepile z neukim delavstvom. Od trenutnih šlagerjev ali demagogije omamljeno delavstvo je v masah pristopalo n. pr. v marksistične organizacije. Komaj je pa minulo leto dni, so se prav iste množice odtegnile delu in boju v strokovnih organizacijah. Množice so bile za strokovni pokret prepovršno pridobljene, nasedle so demagogiji, in ko je minil prvi naval penastega navdušenja, so že propadle organizacije v prazen nič. Delavstvo ni bilo razsodno, ni bilo izobraženo in ni bilo s prosveto prekvašeno za strokovni pokret.

Kar je danes v strokovnih organizacijah organiziranega delavstva, lahko rečemo, da je zavedno, trdno in zvesto. Prav to delavstvo lahko tvori kader za strokovni pokret bodočnosti. Treba je le, da se drobci raznih strokovnih organizacij združijo v enoto, ki bi s svojim solidarnim nastopom že lahko vzbu-

pohodov teh naših borcev po tržaških ulicah z narodno trobojnico na čelu, če se spominjamo sijajnih kongresov v Ljubljani 1908, 1909 in nadaljnjih let, potem moramo reči, da je narodno delavstvo ostalo svojemu nacionalnemu programu zvesto in se mu ni izneverilo niti za trenutek. Mariborski kongres se je s svojimi zaključki le ponovil, kar je narodno delavstvo od nekdanj čutilo in sklepalo.

Za kralja in za domovino, ta parola je bila v nedeljo v srcu vseh!

Da zadovoljimo vse one številne naše člane, ki se niso mogli udeležiti veličastne naše manifestacije v Mariboru, jim podajamo v naslednjem verno sliko naše nacionalne proslave.

Prihod delegatov in gostov.

Že na predvečer kongresa, v soboto 6. t. m. so prihajali oddaljenejši delegati in gosti. Med njimi je dospel, radostno pozdravljen, predsednik Jugoslovenskih delavskih sindikatov iz Beograda, tov. Stojan Stanković. Pozno ponoči so se pripeljali zadnji oddaljenejši delegati in udeleženci, ki so odšli v Narodni dom, kjer so marljivi delavci delali pozno v noč in pripravljali vse potrebno za naslednji dan. Vsi, ki so prihajali s kolodvora v Narodni dom, so bili tople pozdravljeni in bratsko sprejeti. Odbor za preskrbo prenočišč je takoj vsakemu odkazal prenočišče in poskrbel, da se utrujeni do drugega dne spočijejo.

Prihod in iskren pozdrav delegatov.

V nedeljo bi se moral po programu vršiti slovesen sprejem gostov in delegatov na kolodvoru, kar so pa znani dogodki v Trstu prepričali. Pripravljeni reditelji so poskrbeli, da so se navodila upravne oblasti izvršila v polnem redu. Po prihodu vlaka se je prostrana dvorana Narodnega doma pričela polniti. Nekoliko minut po napovedani uri je bila dvorana nabito polna.

jala rešpekt prav povsod, kjer bi nastopila.

Narodno delavstvo je na svojem mariborskem kongresu pravilno povdario, da želi skupnega dela z vsemi, ki imajo dobro voljo in katerih program je poleg odločnega zastopstva socialnih in gospodarskih interesov delovnega ljudstva, prav tako odločna volja boriti se za narodno državo. Vemo, da je v državi veliko strokovnih edinic, ki bi lahko sledile pozivu mariborskega kongresa. Jugoslovensko delavstvo bi bilo na mah lahko združeno v veliki armadi, če bi le hotela predreti zavest skupne in enotne strokovne organizacije.

Vemo, da se našemu mariborskemu pozivu ne bodo odzvale internacionalno-partijsko opredeljene strokovne organizacije. Lahko se pa odzovejo mariborskemu pozivu vse številne in ugledne strokovne organizacije v državi, ki so dejansko miselno z narodnim delavskim pokretom eno. Prav s temi organizacijami lahko ustvarimo strokovno moč, katera ne bo samo v premoči nad vsemi drugimi strokovnimi pokreti, ampak bo po svojih dobrih delavcih uživala ugled, ki bo lahko delavnemu ljudstvu priboril vse njegove pravice.

Veličasten potek kongresa.

Ob 10.15 uri je predsednik NSZ tov. Rudolf Juvan objavil otvoritev kongresa in z veseljem konstatiral, da se je vabilu Izvrševalnega odbora odzvalo vse, kar je bilo vabljeno. Poudaril je v svojih otvoritvenih besedah velik pomen zborovanja, ki se vrši baš v obmejnem Mariboru, in se zahvalil vsem, ki so prihiteli na kongres. Imenoma je pozdravil zastopnika bana Dravske banovine, g. okrožnega inspektorja Schaubacha, podžupana g. dr. Lipolda, zastopnika ljubljanskega župana tov. Franjo Rupnika, zastopnika Delavske zbornice tov. Ivana Tavčarja, zastopnika Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji, Holandiji in Franciji, tov. Pavla Bolho, predsednika Jugoslovenskih radniških sindikata v Beogradu tov. Stojana Stankovića, zastopnika osrednjega in oblastnega odbora Narodne odbrane, bivšega ministra g. dr. Kukovca, zastopnika krajevnega odbora Narodne odbrane g. prof. Kendo, zastopnika Oblastnega odbora Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev tov. Cirila Zupana in zastopnika mariborske podružnice Udruženja tov. Rudolfa Tumpeja, zastopnika Sokolske župe in češkega kluba g. Bureša, zastopnika Sokola I. in »Drave« tov. Mohorka, zastopnika Slovenskega obrtnega društva g. Zoterja, zastopnika Saveza bančnih in privatnih nameščencev g. Skazo in številne druge udeležence.

Pred prihodom na dnevni red je tov. predsednik Juvan predlagal, da se odpošlje Nj. Vel. kralju brzojavni pozdrav, kar so zborovalci sprejeli z velikim navdušenjem in stoji klicali kralju in njegovemu domu.

Udanostna brzojavka kralju Jugoslavije.

Ob splošni tišini je stoječim zborovalcem prečital predsednik kongresa, tov. Juvan, naslednjo brzojavko:

»Njegovemu Veličanstvu kralju Jugoslavije Aleksandru I

Jugoslovensko nacionalno delavstvo, zbrano na kongresu Narodno strokovne zveze v Mariboru, vdano pozdravlja svojega vzvišenega vladarja z željo, da nadaljuje započeto delo za dobrobit in slavo močne kraljevine Jugoslavije. Naj živi kralj Aleksander I in njegov vzvišeni dom.«

Vihar navdušenja se kar ni hotel poleti po prečitani brzojavni pozdrava kralju.

Pozdrav predsedniku vlade in ministru za socialno politiko.

Ko so ovacije kralju nekoliko utihnile, je predsednik tov. Juvan predlagal brzojavni pozdrav ministru predsedniku, g. generalu Živkoviću, in ministru za socialno politiko g. Nikoli Preki. Prečital je naslednji brzojavki:

»Gospodu generalu Petru Živkoviću, ministru predsedniku, Beograd.

Jugoslovensko nacionalno delavstvo, zbrano na kongresu Narodno strokovne zveze v Mariboru Vas pozdravlja kot navdušenega pobornika velike Jugoslavije in zagotavlja svojo neomejeno pomoč v borbi za izvedbo Vašega programa.«

»Gospodu Nikoli Preka, ministru socialne politike, Beograd.

Jugoslovensko nacionalno delavstvo, zbrano na kongresu Narodno strokovne zveze v Mariboru, Vas pozdravlja in prosi, da posvetite vso svojo pažnjo socialni zaščiti delavstva Jugoslavije.«

Oba brzojavna pozdrava sta bila sprejeta z novim viharom odobravnjem. Ko se je vihar navdušenja nekoliko polegel, se je predsednik tov. Juvan v kratkih besedah spomnil v Trstu padlih žrtev in pozval zborovalce, naj junaško umrlim izkažejo čast z enominutnim

molkom. Ob prvi njegovi besedi so se vsi zborovalci dvignili raz sedežev in potem eno minuto stoji molčali. Ko je potekla minuta, je predsednik Juvan to objavil z besedami: »Hvala Vam vsem, četudi skromno, smo se vendar oddolžili velikim žrtvam tržaškim.«

K besedi se je nato javil zastopnik bana Dravske banovine okrožni inspektor g. dr. **Schaubach**, ki je sporočil kongresu pozdrave bana in izrazil želje za čim najlepši uspeh, poudarjajoč, da čaka narodno delavstvo še veliko dela na socialnem polju. Enake želje so izrekli g. podžupan dr. **Lipold** za mariborsko občino, tov. **Rupnik** za ljubljansko občino in župana dr. **Puca**, minister dr. **Kukovec** in prof. **Kenda** za Narodno odbrano, tov. **Ivan Tavčar** za Delavsko zbornico, načelnik **Mohorko** za Sokola in »Dravo«, tov. **Zupan** in **Tumpej** za narodne železničarje, g. **Zotter** za Slovensko obrtno društvo, g. **Skaza** za Savez bančnih nameščencev.

Viharni pozdrav bratom Srbom in Hrvatom.

Viharno pozdravljen se je oglašil k besedi predsednik Jugoslovenskih radniških sindikatov iz Beograda, tov. **Stojan Stanković**, ki je v vznešenih besedah izrazil veselje, ko je prvič stopil med svoje brate v Sloveniji, da se z njimi pozdravi in dogovori za nadaljnje delo vsega nacionalnega delavstva v Jugoslaviji. Orisal je v kratkih besedah borbo, ki jo morajo voditi nacionalni delavci v Jugoslaviji. Ta borba ni od danes, je starejšega datuma, le poživljena je v zadnjem času in pa število borcev se je pomnožilo. Pozdravlja kongres, mu želi obilo uspeha, želi pa tudi, da bi se znašli vsi nacionalno strokovno organizirani delavci v eni edinstveni organizaciji.

Iskren pozdrav zastopnika Westfalcev.

Tudi zastopnik westfalskih rudarjev, neumorni njih voditelj in predsednik tov. **Pavel Bolha** je bil navdušeno in pristrčno pozdravljen, ko se je javil k besedi. Tov. **Bolha** je v temperamentnem in iskrenem govoru naglasil, da ga veseli, ko lahko javno pozdravi zastopnike Narodno strokovne zveze in se ji tudi javno lahko zahvali za vso skrb, ki jo ima z izseljenci. NSZ je ena izmed strokovnih organizacij, ki se stalno spominja tudi naših izseljencev in jim pomaga, kjer le more. Pridružuje se pozdravnim besedam tov. **Stankovića** in želi združitve vseh nacionalno zavednih delavcev. S klicem: »Naj živi Narodno strokovna zveza, naj živi edinstvo in sloga zavednega delavstva«, zaključil tov. **Bolha** svoj govor, katerega so zborovalci pozdravili z nepopisnim navdušenjem.

Zahvala za vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju.

Naš predsednik je prejel od predstojništva mestne policije v Mariboru naslednjo zahvalo:

»Vsled naredbe gospoda Ministrskega predsednika in ministra za notranje posle ter po nalogu kancelarije Njegovega Veličanstva kralja mi je prijetna dolžnost izjaviti Vam zahvalnost za vdanostno brzojavko, odposlano Njegovemu Veličanstvu kralju dne 7. septembra 1930 s kongresa narodnega delavstva v Mariboru.«

Tudi minister za socialno politiko se zahvaljuje.

Na naslov našega predsednika je dospelo naslednje zahvalno pismo iz kabineta ministra socialne politike in narodnega zdravja:

Dr. **Jože Bohinjec**:

Narodno delavstvo v borbi za jugoslovensko državo

Referat na kongresu narodnega delavstva v Mariboru.

Letošnji kongres narodnega delavstva hočemo posvetiti jugoslovenski misli, državnemu in narodnemu edinstvu, oni misli, katera je predpogoj za upravni red, za gospodarski in socialni napredek v državi.

»Po naredbi gospodina Ministra čast se je ovom kabinetu zahvaliti na telegrafskom pozdravu sa kongresa Narodne strokovne zveze u Mariboru, uz obecanje, da ce gospodin Ministar svakom zgodom zaštitivati i uvažavati pravde ne zahtjeve radništva.«

Brzojavni in pismeni pozdravi kongresu.

Kongresu so došli mnogoštevilni brzojavni in pismeni pozdravi, prečitali so se pa najvažnejši, in sicer pismen pozdrav pomočnika bana g. dr. **Otmarija Pirkmajerja**, bivšega ministra dr. **Alberta Kramerja**, Československe Obec Dělnické iz Prage in Zveze kulturnih društev iz Ljubljane.

Jugoslovensko Sokolstvo pozdravlja kongres.

Kongresu je došla tudi pozdravna brzojavka Sokolstva, ki je bila prečitana in ki glasi:

»Svojim bratom in sestram v borbi za ideale bratstva pošiljamo iskrene pozdrave, želeč vašim stremljenjem za moralne in materialne dobrine popoln in trajen uspeh. Zberite svoje vrste pod sokolsko zastavo na čast domovine in blagostanja naroda. Zdravo! Za Savez Sokola kraljevine Jugoslavije Gangl.«

Čitanju sokolskega pozdrava je sledilo viharno navdušenje in pozdravljanje sokolske misli. Frenetični vzkliki: Živelo Sokolstvo, živela sokolska armada itd. so se polegali šele, ko je predsednik objavil, da je na dnevnem redu referat tov. dr. **Jože Bohinjca**.

Narodno delavstvo v borbi za Jugoslavijo.

Ob splošni pozornosti in toplo pozdravljen je povzel besedo podpredsednik NSZ tov. dr. **Joža Bohinjec**, ki je v enournem govoru podal svoj referat, ki ga priobčujemo na drugem mestu.

Ko je spregovoril referent tov. dr. **Bohinjec** svoje zadnje besede, je val navdušenja došel do vrhunca. Raz stolov so vstajali zborovalci in dajali duška svoji navdušenosti do kralja, države in naroda. Dolgo, dolgo so trajale ovacije in vse se je pridružilo predsedniku, ki se je referentu za lepe in iskrene besede toplo zahvalil.

Resolucija narodno zavednega delavstva.

Referent tov. dr. **Bohinjec** je potem, ko je nastal v dvorani zopet mir, prečital resolucijo, ki jo tudi priobčujemo na drugem mestu.

Resolucijo so vsi zborovalci sprejeli soglasno in je potem predsednik tovariš **Rudolf Juvan** zaključil sijajno uspelo zborovanje ter se ponovno zahvalil vsem, ki so počastili kongres s svojo prisotnostjo, zahvalil se je vsem govornikom, podružnici v Mariboru ter posebno pristrčno narodnemu časopisju, ki je poslalo na kongres svoje zastopnike in tudi drugače podprlo veliko slavje narodnega delavstva. Z vzklikom: »Naj živi solidarnost jugoslovenskega delavstva, naj živi Jugoslavija!« je tov. **Juvan** zaključil ob 12. uri zborovanje.

Skupni obed zunanjih udeležencev.

Na vrtu Narodnega doma in nekaterih drugih gostilnah so bili prirejani skupni obed z zunanje udeležence. Delegati so imeli obed na vrtu Narodnega doma. Tam je bilo zbrano tudi vodstvo NSZ. Obed je potekel zelo animirano in so se vsi zelo pohvalno izražali o dobri in solidni postrežbi. Po obedu se je vršilo ogledovanje Maribora.

Jugoslovenske misli. Danes nam je v veselo zadoščenje, ko vidimo na kako značgovitem pohodu je ta misel. Ničesar nam ni žal, kar smo v desetih letih svobodne države prinašali na oltar one ideje, katera edina nam more prinesiti moč na znotraj in ugled na zunaj.

Trpko nam je bilo okoli srca, ko smo v časih razdivjanih političnih borb gledali, kako je osnovni temelj naše lepše bodočnosti v tla in blato teptan. Sovražnikov, katerih danes ni vidno videti se sicer nismo bali, ker naša prisega je poudarjala zvestobo jugoslovenstvu naše države do groba, — vendar je bilo nam vsem težko gledati, kako je država in dneva v dan v večji nevarnosti.

Zakaj je največja letna prireditev narodnega in strokovno organiziranega delavstva posvečena letos jugoslovenski misli? To je samo logično izvajanje našega idejnega programa, izrazitejše poudarjanje osnovnih točk našega dnevnega programa.

Naš program pravi, da je osnovni predpogoj za socialni in gospodarski napredek države narodna zavednost, podreditev potreb posameznika potrebam države. Ravno delavstvo potrebuje, da je v državi red v vsakem oziru, strogo spoštovanje zakona, popolna zaščita pred vsako krivico; lokalni egoizem pokrajn, nebrzdana sebičnost političnih strank, korupcija v administraciji, gaženje zakonov, preziranje najbistvenjših socialnih potreb — to vse je ogrozilo red in napredek v državi. Na zunaj je padal naš ugled, mnogi so mislili, da smo v svoji neslogi že dozoreli, da postanemo plen politične in državne agresivnosti tujih narodov. Gospodarstvo v državi ni šlo nikamor naprej, to je prinašalo čim dalje večjo nevarnost brezposelnosti, vedno večjo brezbriznost napram socialnim zahtevam delovnega ljudstva. Oni, ki niso hoteli živeti od trdega kruha svojega lastnega dela so storili vse, da so bile vode našega državnega življenja vedno kalne, kajti v kalnem je lahko ribariti. Ribe in ribice pa so bili žulji delovnega človeka. Na vseh koncih in krajih je manjkalo narodne zavednosti, katera ustvarja ljubezen do države in do blagostanja celotnega naroda. Povsod je manjkalo idejne miselnosti o potrebi močne jugoslovenske ideologije, katera naj iz koščkov jugoslovenskih plemen ustvari en sam narod, močan ob vsakem času na vse strani. Mesto medsebojne ljubezni je iz tal vedno bujnejše poganjalo medsebojno sovraštvo. Kje je pri takih prilikah mogoč napredek, kateri naj delavcu da vsakdanji kruh? Z eno besedo, v našem državnem življenju je manjkalo jugoslovenske nacionalne zavednosti, katera naj bi iz brezbriznosti napram potrebam države in naroda izklesala graniten kip požrtvovalnosti napram državi, kip ljubezni in vdanosti do države, zavesti državne skupnosti, katera je morda kljub vsej svoji krasni veličini še premajhna, da bi bila kos vsem nevarnostim, ki nas obdajajo na gospodarskem in političnem polju. Naš program zahteva narodno zavednost, ker v njej leži bistvo državne zavednosti, skrivnost demokratske ideje in gonilna sila za socialni napredek celote. Mi pravimo: narodnost je socialnost. Narodni program je socialni program. Kjer smo videli ta program, to idejno vezo med narodnim in socialnim čutenjem prekršeno, nismo mogli verovati ne v narodnost in ne v socialnost onih, kateri so te besede izgovarjali.

Naša moč sloni na naši solidarnosti; vemo, da je v solidarnem in medsebojnem prizadevanju vseh na isti črti mogoč napredek naroda in narodov. Kaj leži temu spoznanju bliže, kakor zavest, da moramo krepk kovati predvsem na solidarnosti jugoslovenskih plemen, katera naj dobi svoj vid in trden izraz v zunaj vidni državni in narodni enotnosti, v borbeni jugoslovenski miselnosti vsakega državljanca drage nam kraljevine Jugoslavije.

Vse kar smo okoli sebe v desetih letih državnega življenja gledali, je moralo kakor strup učinkovati na največje optimiste, da so ali umirali v svojem optimizmu ali se spreobračali v pesimiste. Pesimizem pa ima čudovito moč sugestije na množico in na posameznika. Pri pesimističnem razpoloženju umira duh podjetnosti, delavnosti, energija, spoštovanje pred zakonom, vera v bodočnost, umira tudi čut socialne pravičnosti. Črna megla pesimizma je ležala nad našo državo, katera je kakor nalašč od boga izbrana, da se sveti v večnem lesku samih solnčnih žarkov, ki žare od našega jadranskega morja, sem od zlatih mašnih plaščev, kateri so razgrnjeni preko naših žitnih polj, in doli od snežnih vrhov naših gora.

Torej, zakaj smo svoj letošnji kongres posvetili jugoslovenski misli? Zakaj govorimo o borbi narodnega delavstva za jugoslovensko državo? Zato, ker je letošnji naš kongres prvi kongres Narodne strokovne zveze, odkar je odločni in previdni ukrep našega kralja z dne 5. januarja 1929 prebil vse sovražne fronte in dal povelje na splošen pohod naprej pravi in čisti jugoslovenski misli, katera naj se uveljavi na vseh poljih našega državnega življenja, predvsem zlasti tudi na polju socialnega napredka. Mi narodno zavedni in jugoslovensko orijentirani delavci se moramo tega zmagoslavnega pohoda veseliti in mu biti s krepkimi koraki v še aktivnejšo pomoč. Prižgana nam je vera v lepšo bodočnost, verujemo zopet v upravni red, verujemo v zakonitost vseh dejanj in nehanj. Veseli nas spoznanje, da med kraljem in narodom ni škodljivih posredovalcev, kar nudi jamstvo, da bo naš kralj dal narodu samo ono, kar je za narod dobro. Zlasti verujemo v socialni napredek. Mnogo je bilo na polju socialnega udejstvovanja države zamujenega, tako v legislativnem kakor v izvršnem pogledu. V mislih imamo uvedbo starostnega in invalidnega zavarovanja, zaščito delovnega razmerja po načelih moderne demokracije, predvsem na temelju kolektivnih pogodb, svobodo strokovnega združevanja, zaščito objektivnega in solidnega udejstvovanja delavskih zbornic. Upamo, da se bodo v gospodarskem življenju uveljavila načela solidarnega sodelovanja med delavcem in podjetnikom. Mi smo zagovorniki evolucije in nasprotniki vsakega revolucionarnega preokreta: zato vemo, da bodo naše težnje po demokratizaciji gospodarskega in političnega življenja uveljavljene, da se tako utrdi nacionalna zavednost in državljanska udanost delovnega človeka. Materijelno blagostanje delovnega človeka je predpogoj za njegovo kulturno in moralno moč, za zvestobo narodu in državi. Jugoslovenska misel v našem državnem življenju pomeni za nas demokratizacijo celotnega državnega življenja, podreditev potreb in zahtev posameznika potrebam in zahtevam celote.

Če mi danes navdušeno pozdravljamo ukrep kralja od 6. januarja in dosledno delovanje njegove vlade v smislu in v duhu tega kraljevega akta, storimo to tudi zato, ker se zavedamo, da le ta pot pelje k ozdravljenju demokracije in parlamentarizma, kateri je do sedaj v naši državi ležal na smrtni postelji.

Delavstvo predstavlja v državnem gospodarskem in političnem življenju važen faktor. Ono mora biti na vseh poljih aktivno, tako pri vstvarjanju predpogojev za srečnejšo bodočnost, kakor tudi pri izvajanju vsega dela, katero je tej bodočnosti namenjeno. Delavstvo napram državi in njenim potrebam, pa naj bodo iste notranjega ali zunanjega političnega značaja, ne sme biti indiferentno ali pasivno. Ono mora krepko poseči v državno življenje. Moralna, politična in gospodarska moč delavca je za vsako državo dragocen zaklad, kateri ne more ostati zakopan. Delavstvo mora med sabo in

med drugimi gojiti nacionalno zavednost in posredno s tem državljansko zavest in udanost domovini in državi. Zato mi odklanjamo internacionalizem v onem smislu besede, katera vstvarja nacionalno mlačnost in indiferentnost, pasivnost mesto aktivnosti v borbi za nacionalne in državne potrebe. Mi smo pa za internacionalno sodelovanje povsod tam, kjer so predvsem zaščiteni naši lastni narodni in državni interesi.

Nekateri se trudijo, da pokret narodnega delavskega strokovnega gibanja ne bi mogel dobiti razmaha. Žal smo pogosto morali ugotoviti, da taka prizadevanja podpirajo tudi faktorji, kateri sicer zatrjujejo, da so narodno zavedni. Na napačni poti so in slabo službo delajo narodni in državni stvari. Narodno zavedno delavstvo je element reda in dela, v njem je duh evolucionskega napredka, ono je najzanesljivejši potriutež vsem komunistično - revolucionarnim stremljenjem. Narodno delavstvo podčrtava svoje socialne zahteve v okrepitev in v gospodarsko osvoboditev delovnega človeka, vendar teh zahtev noče uveljavljati z razredno borbo, pač pa s sredstvi modernega parlamentarizma in demokratizma. Našim organizacijam pravijo, da so »žute« organizacije, morda to zato, ker nočejo biti rdeče ali bele, morda zato, ker goje nacionalno zavest in utrjujejo ono miselnost, katera naj na solidnih gospodarskih in socialnih temeljih dogradi našo državo! Socialnim potrebam delovnega človeka nismo nikdar postali nezvesti, ker nezvesti postati ne moremo, ako hočemo ostati zvesti svoji narodni zavednosti, katera od nas zahteva, da ves narod dvigamo do vrha socialne popolnosti in zadovoljnosti. Pokret narodnega delavstva ima pravico do popolnega razmaha, zato gre naša zahteva tudi za tem, da smo vedno in od vsakega uvaževani in spoštovani kot taki. V tej naši zahtevi je izražena naša dolžnost in naša volja, da smo svobodni in neovirani tudi pri izvrševanju programa, kateri hoče moč in ugled naroda in države v čistem jugoslovenskem smislu.

Mi smo preizkušeni v borbi za jugoslovensko misel. Naš pokret je pričel ob sinjem jadranskem morju, v času, ko se je našemu življu z vsemi sredstvi odrekalo pravico do narodnega življenja in do tega, da je Jadransko morje naša jugoslovenska narodna posest. Naš pokret je pognal živahne korenine ravno v času, ko je Srbija vodila najostrejšo in najtežjo borbo proti svojim sovražnikom, kateri so bili tudi naši sovražniki. Kaj čuda, ako so bile naše simpatije na strani Srbije — in smo ji želeli zmago na celi črti, kajti čutili smo in po tem smo se tudi ravnali, da moramo borbo tako dolgo voditi, dokler nismo vsi Jugoslovenci uedinjeni v enotni jugoslovenski državi. Naš nacionalni pokret je podal roke pokretu češkega narodnega delavstva. Oba pokreta skupaj sta

v slovanskem delavstvu vstvarjala in utrjevala slovansko zavednost, katera je v veliki svetovni vojni igrala odločilno vlogo v korist osvobojenja in uedinjenja slovanskih narodov. Narodno delavstvo je ustvarila ideologijo, pravi novi nauk o slovanski pravici do svobodnega socialnega življenja. Narodno delavstvo je s svojimi delom krepko sodelovalo pri ustvarjanju svobodne jugoslovenske države. Zato je njegova pravica in dolžnost, da krepko sodeluje tudi pri utrditvi in dograditvi naše države.

Narodno delavstvo hoče sebi ostati zvesto! To je razlog, da naš današnji kongres služi posvetitvi jugoslovenski misli, iz katere naj izkrije pravično socialno življenje, zdrav demokratizem in koristno politično življenje.

Svoj kongres imamo v Mariboru, v obmejnem mestu. To ni slučaj. Baš s tem, da zborujemo v Mariboru, hočemo poudariti potrebo, da naš narodni življenj tu ob narodnostni meji v jugoslovenski misli dobi krepko oporo, materijelno in socialno zaščito, da bo sposoben s svojo dušo in s svojim srcem braniti državo in utrjevati njen ugled nasproti vsem, ki so preko meje ali pridejo sem preko meje. Tu v Mariboru in v okolici je bil naš narodni delavec suženj in trpin, zaničevan. Ničesar več nočemo, kakor da sedaj postane socialno svoboden, sposoben kulturno napredovati ter se gospodarsko utrjevati. To jamstvo nam daje nov duh, kateri veje v državi in kateri kaže cilj: sreča vseh na svobodni zemlji jugoslovenske države. — Temu cilju služi tudi naš kongres.

Na še nekaj hočem opozoriti: na Sokolstvo. Ono hoče moralno in fizično moč posameznika, svobodo človeka, moralno in fizično moč naroda in države. Sokolstvo nosi v sebi oni duh, iz katerega se mora do popolnosti okrepiti država in njena jugoslovenska orijentacija. Narodno delavstvo mora zato v sokolsko organizacijo, da tudi v tej smeri pomaga jugoslovenski misli do popolne zmage. Kongres nalaga vsem bratom in sestram dolžnost, da temu klicu slede, da v sokolske vrste prinesejo tudi še duh in zavednost narodnega delavca in narodne delavke. Sokolstvo ima tudi svoj socialni program, kateri propoveduje bratstvo in ljubezen; to sta ona dva elementa, na katerih more biti zgrajeno pravično socialno življenje.

Bratje in sestre! Mi smo sebi zvesti! Razšli se bode te na svoje domove in k svojemu delu. Vedno naj vas spremlja zavest, da je jugoslovenska misel osnovni predpogoj za uresničenje delavskih teženj. Zato naj se naše dejanje in nehanje ravna po tej zavesti in ne glejte ne na levo in ne na desno.

Kličem: Živela Jugoslavija, živelo državno in narodno edinstvo — živeli kralj, kateri nam je iz SHS ustvaril Jugoslavijo in jo vodi v dobro naroda, živeli vsi, kateri so mu pri tem dobri in odkritosrčni pomočniki! Zdravo!

Naše ugotovitve

Naš mariborski kongres je sprejel naslednjo resolucijo:

»Narodno delavstvo, organizirano v Narodno strokovni zvezi, zbrano na svojem letnem kongresu dne 7. septembra 1930 v Mariboru

ugotavlja:

da parlamentarni način državnega življenja ni bil sposoben ustvariti narodu in državi gospodarsko in socialno zadovoljnost, utrditi ugled države na znotraj in na zunaj;

da ni bil sposoben med jugoslovenskim narodom vzgojiti zavest državne skupnosti in enotne državne volje, moči in slave ene države;

da je parlamentarni način zakonodajnega dela države kazal na znake ne-

ozdravitve. Isto velja glede eksekutive. Oboje je bilo v stanju, da privede obstoj države v skrajno nevarnost in s tem ogroža vsako možnost socialnega in gospodarskega napredka prebivalstva.

Zato kongres ugotavlja,

da je Nj. Vel. kralj s svojim aktom od 6. januarja, 3. oktobra in z nadaljnjimi drugimi ukrepi rešil državo propasti, utrl pota zdravega in sposobnega državnega življenja, katera naj pripeljejo do novega sposobnega parlamentarno-demokratskega življenja v državi;

da je na osnovi teh ukrepov pričelo veselejše in zadovoljnejše državno življenje, katero nas navdaja z upanjem, da bo tudi delovno ljudstvo v polni meri deležno prave zakonite zaščite v vseh svojih težnjah.

Smatramo za svojo dolžnost,

da vse ukrepe v ohranitev in obrambo države iskreno pozdravljamo in zagotavljamo, da bomo z vso svojo aktivnostjo in z vsemi svojimi sredstvi podpirali delo kralja in vlade za utrditev države, narodnega in državnega edinstva, katero naj nam prinese novo srečnejšo bodočnost.

Delegatsko zborovanje NSZ

Točno ob 2. uri popoldne so se zbrali delegati podružnic NSZ v mali dvorani Narodnega doma. Predsednik tov. Juvan je otvoril delegatski zbor in pozdravil vse navzoče delegate, kakor tudi došle goste in zastopnike tiska. V svojem otvoritvenem govoru je tov. Juvan povdaruil važnost letošnjega delegatskega zbora, ker se bo na njem razpravljalo o enotni organizaciji vsega nacionalnega delavstva.

V imenu verifikacijskega odseka je nato poročal tajnik Kravos, da prisostvuje delegatskemu zboru 19 podružnic z 49 polnomočnimi delegati in da je prisoten tudi celoten izvrševalni odbor. Prisostvujejo pa delegatskemu zboru tudi člani podružnic in drugi gostje.

Bilanca našega dela in pokreta.

Strokovni tajnik tov. Vladimir Kravos je podal tajniško poročilo, v katerem je podal verno sliko vsega izvršenega dela NSZ med poslovnim letom 1929/30. Uvodoma je poročal o gibanju delavstva v Jugoslaviji, naštel vse stroke, ki preživljajo krizo in vse kar se je podvzelo v omiljenje bede delavstva. Prav posebno se je dotaknil rudarskega vprašanja, kateremu je NSZ posvetila in posveča vso svojo pažnjo. Naštel je vse številne konference, ankete, razprave in shode, katerih se je udeležila tudi NSZ po svojih predstavnikih. Dotaknil se je vprašanja revizije socialnega zakonodavstva in povdaruil, kakšne so zahteve delojemalcev in delodajalcev. Prav obširno je govoril o strokovnem gibanju delavstva in ugotovil, da je delavstvo vse preveč pasivno. Tudi v vrstah NSZ mi bilo v zadnjem letu dovolj živahnosti, zato daje delegatom nauk, kako je delati, da se vse pozicije NSZ oživijo in pomnožijo tudi vrste članstva.

Tajnik je v svojem poročilu govoril tudi o mezdnih gibanjih v Dravski banovini. Poročal je o delu v posameznih ministrstvih, posebno o onem v ministstvu socialne politike.

Dalje je tajnik poročal o zvezah, ki jih ima NSZ z zunanjimi sorodnimi organizacijami. Povdaruil je prisrčne stike, ki jih ima NSZ z Češkoslovensko obec delničko v Pragi, ki šteje nad pol milijona organiziranih tovarišev. NSZ goji stalne stike z Zvezo jugoslovenskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji, Holandiji in Franciji. Člani te Zveze se smatrajo obenem za člane NSZ. Program obeh zvez je enak in obe delata v istem pravcu. Poročal je o zvezah NSZ z ostalimi sorodnimi društvi v državi, kot z Jugoslovenskim radniškim sindikatom in z Strukovnim radniškim savezom jugoslovenskih nacionalista v Splitu.

Strokovni tajnik je potem podal podoben pregled dela strokovnega tajništva in zaključil svoje obširno poročilo z apelom na članstvo in delegate, da posvetijo gibanju NSZ vso svojo pažnjo.

Tajniškemu poročilu so sledili vsi delegati s pazljivostjo in je bilo poročilo ob koncu soglasno in brez debate odobreno.

Denarni promet NSZ.

Centralni blagajnik tov. Davorin Stopar je podal izčrpno blagajniško poročilo iz katerega je bilo razvidno, da je imela NSZ v zadnjem poslovnem letu 214.842,74 Din prometa. Blagajnik je povdaruil, da je bil izkaz o prometu veliko večji, da pa centrala nima o celokupnem prometu evidence, ker so podružnice samostojna društva in so sama vodila vso podporno akcijo in svoje podporne fonde. Centrala vodi od zadnjega delegatskega zbora samo skrb za tajni-

Narodno delavstvo je bilo jugoslovenski misli vedno zvesto — zvesto hoče ostati tudi v bodočnosti. Za to misel hoče združiti vse svoje sile po celi državi, da skupno z vsem narodno zavednim delavstvom države krepko sodeluje na gospodarskem, socialnem in političnem napredku države.

štvo in list, medtem ko vodijo vse ostalo podružnice same.

Nadzornik tov. Slavoj Kušar iz Zagorja poroča, da je nadzorstvo pregledalo knjige in priloge ter je našlo vse v najlepšem redu, vsled česar predlaga blagajniku absolutorij.

Blagajniško poročilo se je brez debate odobrilo in dal blagajniku absolutorij obenem z zahvalo za njegovo delo.

Volitve novega vodstva.

Predsednik tov. Juvan prosi, da se izbere odsek za sestavo kandidatne liste, na kar se v odsek izvolijo tov. Bizjak, Sedlar, Kralj, Saje, Brumen in Kravos. Med 10 minutnim odmorom je odsek postavil kandidatno listo, katero je predlagal delegatskemu zboru.

Na predlog odbora je bil ponovno in z največjim navdušenjem izvoljen že 23-tič predsednikom tov. Rudolf Juvan, kateremu so ob izvolitvi priredili vsi navzoči ponovne ovacije.

Dalje so bili v izvrševalni odbor izvoljeni: I. podpredsednik tov. dr. Joža Bohinjec; II. podpredsednik tov. Ladislav Saje, Maribor; tajnik tov. Vladimir Kravos; blagajnik tov. Davorin Stopar; odborniki tov. Ivan Tavčar, Franjo Rupnik, Anton Varšek, Albin Tomc, Slavoj Kušar, Zagorje, Fran Kralj, Jesenice, Luka Bizjak, Litija.

V upravni odbor pa so se izvolili: Jernej Kaplja, Litija; Janko Ravnik, Jesenice; Leopold Jesenšek, Zagorje; Franjo Germ, Maribor; Anton Blažek, Ptuj; Franjo Derča, Št. Pavel; Bohinc, Kranj; Pavel Dornik, Trbovlje in kot namestniki Jakob Zulovec, Vevče; Tomaž Kavčič, Strazišče; Ivan Fink, Loke in Janko Bertonec, Medvode.

V nadzorstvo pa: za predsednika tov. Janko Grašič; Vinko Sedlar, Zagorje, Andrej Vidic, Jesenice in Viktor Vovk iz Maribora.

Delegatski zbor za enotno organizacijo.

Ko se je predsednik tov. Juvan zahvalil delegatskemu zboru v imenu vseh izvoljenih funkcionarjev za izkazano zaupanje in obljubil, da bodo vsi izvoljeni posvetili vso svojo moč organizaciji, je podpredsednik tov. dr. Bohinjec predlagal delegatskemu zboru naslednjo resolucijo:

o edinstveni organizaciji nacionalnega delavstva Jugoslavije:

Delegatski zbor NSZ osvaja na svojem rednem letnem zboru v Mariboru dne 7. septembra 1930 sledeči sklep:

V interesu zaščite in napredka delavske varstvene in zaščitne zakonodaje je, da se delavstvo na osnovi narodne zavednosti, naprednosti in jugoslovenske misli strne v vsej državi v enotno strokovno organizacijo in vodi tako enotni nacionalni delavski pokret v državi v obrambo in izboljšanje svojega gnotnega in kulturnega položaja.

Izvrševalnemu odboru NSZ se zato naroča, da poglobi in razširi organizacijsko moč narodno zavednega in naprednega delavstva predvsem v območju svojega delokroga z vsemi dopustnimi sredstvi. Utrditev in razširitev organizacije naj tvori najvažnejši in najnujnejši del delovanja NSZ.

Razširitvi nacionalnega delavskega pokreta po vseh pokrajinah države je posvečati vso pažnjo, predvsem na ta način, da NSZ stopi v oficijelni stik z vsemi po programu sorodnimi sindikalnimi organizacijami v državi in skupno z njimi izdela odgovarjajočo obliko skupne organizacije v svrhu enotnega vodstva narodnega delavskega pokreta

v državi. Na osnovi tako utrjenih moči sindikalnega pokreta narodnega delavstva ima skupna organizacijska forma težiti za tem, da dobi narodno delavstvo primeren vpliv v delavskih zbornicah in drugih delavskih ustanovah.

Delavski zbor pooblašča izvrševalni odbor NSZ, da pravomočno in obvezno za vse organizacije NSZ ustvari vse predpogoje za enotno organizacijo nacionalnega delavstva v državi.

Resolucijo je delegatski zbor navdušeno soglasno odobril. K njej je kot prvi spregovoril predsednik tov. Stojan Stanković, ki je izrazil svoje veselje nad enodušnostjo vsega zbora. Poudaril je, da bodo beograjski tovariši vzhičeni veselja, ko jim bo lahko povedal s kakšno iskrenostjo so ga sprejeli slovenski bratje in s kakim navdušenjem se je razpravljalo o enotni jugoslovenski strokovni organizaciji.

Pred zaključkom delegatskega zbora je govoril še tov. Pavel Bolha iz Nemčije, ki je izrazil svoje zadovoljstvo nad disciplino in enotnostjo, ki vlada v vrstah NSZ. Ta organizacija mora imeti uspehe, ko ima tako odlično armado. Ponovno se je zahvalil za vso pozornost in pomoč izseljencem in izrekel svoje veselje, da je delegatski zbor sprejel soglasno predlog, da se v najbližji bodočnosti ustanovi mogočna in enotna organizacija nacionalno zavednega delavstva. Le na ta način smemo upravičeno pričakovati, da bo Jugoslavija res prava mati vsega delavnega ljudstva.

Govoril je še tov. Kralj z Jesenic, Kejžar iz Maribora in Kušar iz Zagorja

Prizadevanje gospodarskih krogov

Gospodarski krogi so v svojem udejstvovanju zelo živahni. Imajo dobre organizacije, specializirane za vse večje panoge gospodarstva. Oni razpolagajo z dobrimi strokovnimi močmi na polju teorije in praktičnega življenja. Imajo dobre zveze, mnogo vpliva na vse strani. Njih velika moč leži v časopisju, tako v dnevnem, kakor tudi v številnih strokovnih listih. Tudi splošna miselnost jim dobro pomaga. Vse države vseh kontinentov govore na ves glas o gospodarski obnovi, o gospodarski krizi, o vseh mogočih in nemogočih načrtih, kako regenerirati gospodarski krogov življenje. Pri tem se vedno misli na materialno gospodarstvo; vse besede bi mogli združiti v eno: premalo je kupčij, zato premalo zaslužka. Javnost je po živahnem udejstvovanju gospodarskih krogov tako zelo prežeta misli o potrebi gospodarskega napredka v državi, da mimogrede pozablja na pravo vsebino in namen tega napredka in dejansko živi v zavesti, da se moramo na vsej črti vsi kakor en mož boriti le za materialen napredek gospodarskih krogov, kateri predstavljajo tipično gospodarsko življenje v državi.

Javna miselnost je umetno speljana v napačno smer. Na vztrajen in previden način se ustvarja razpoloženje, da more in sme biti jedro vsega državnega prizadevanja le skrb za povzdigo grobega materialnega gospodarstva gospodarskih krogov. Vidimo, da se v dosegu tega cilja žrtvuje največ materialnih sredstev, veliko državnega aparata, mnogo državne avtoritete in zakonodajnega dela.

Da morejo gospodarski krogi boj za svoje interese uspešneje voditi in da oslabe prizadevanja gospodarsko šibkejših slojev, je bila ustvarjena tudi pravljica o škodljivosti naše socialne politike, da ista ni v pravem skladu s stanjem in zmožnostmi našega gospodarstva. Z drugimi besedami: podčrtava se potreba poslabšanja naših socialnih političnih dobrin in nemožnost ustvarjati na polju socialne politične zakonodaje in administracije nove dobrine. Vse to, da je v interesu gospodarske konsolidacije in napredka potrebno. Plat zvona je večkrat tako jak, da se sliši samo to zvonjenje in da so mnogi drugi raje tihi, ker si vendarle niso na jasnem, ako v tem zvonjenju vendar ni sama resnica. Podlegajo namreč sugestiji. Eno realnost vidimo: glas

o stanovskih zadevah in so vsi trije izrekli zadovoljstvo svojih podružnic nad lepo uspešno kongresom in delegatskim zborom. Tov. Kejžar se je ponovno zahvalil v imenu mariborskih članov, da se je določilo Maribor za mesto letošnjega zborovanja, tovariš Kušar pa je predlagal, naj se prihodnji kongres vrši v revirjih, kar je delegatski zbor odobril in naročil vodstvu, da določi kraj v rudarskih revirjih.

Predsednik tov. Juvan je konstatiral, da je delo končano in da so kongresni sklepi zgodovinskega pomena in važnosti za nadaljnji razvoj nacionalnega delavskega pokreta v Jugoslaviji. S pozdravom na vse delegate je tov. predsednik zaključil ob 15. uri popoldne prav dobro uspeli delegatski zbor.

Večerna prireditev mariborske podružnice.

Zvečer je mariborska podružnica priredila zabaven večer v čast vsem došlim gostom. V vseh prostorih Narodnega doma se je razvila prav animirana zabava ob zvokih orkestra »Drave«. Tudi pevski zbor »Drave« je zapel par lepih narodnih pesmic. Člani mariborske podružnice so se vneto potrudili, da bi bila čim lepša prireditev. Hvaležni smo prav vsem, ki so sodelovali in pokazali veliko ljubav do pokreta. Veliko jih je, katere bi morali imenoma navesti in se jim zahvaliti za trud. Pa da ne bo zamere, če bi bil kdo izpuščen, naj velja prav vsem: iskrena in bratska hvala.

delavskih zbornic, delavskih organizacij, delavskega časopisja in delavskih voditeljev je prešibak, da bi se slišal. Drugi o potrebi socialnega političnega udejstvovanja države malo ali skoro nič ne govorijo. Pravilno moramo reči: program sedanje vlade, kateri po izjavah vlade obsega tudi mnoge najvažnejše socialno politične zakone, ne najde v javnosti krepkih in doslednih zagovornikov. Ta del programa vlade ima več sovražnikov, kakor prijateljev. Mi pa vemo, da je program sedanje vlade homogen, sistematičen in logičen, da mora biti v celoti izveden, ako naj doseže končni cilj, kateri leži v utrditvi notranje moči države, v enotnosti naroda in države. Javnosti ne bi smel biti simpatičen le en del vladnega programa, javnost ne bi smela vladi nuditi pomoči le v svrhu realizacije posameznih točk tega programa: uspeh bo dosežen le takrat, ako bo javnost vlado na celi črti podpirala, t. j. da ji bo omogočevala izpolniti svoje načrte in obljube tudi v pogledu socialno-politične zakonodaje. Vlada je tudi v pogledu socialne zakonodaje izrekla svoj »da« in podčrtala potrebo napredka tudi v tej smeri. Kdo je upravičen in poklican, da tej volji ugovarja ali da ji postavlja zapreke? Zeleli bi, da bi se v našem javnem življenju bolj stremelo za napredkom gospodarske kulture, kakor pa za napredkom materialnega gospodarstva, ko utrditev tipičnega gospodarskega življenja ne daje jamstva, da bo temu sledila tudi višja in popolnejša gospodarska kultura, katera naj dobi svoj viden izraz v socialno-politični zakonodaji in v socialnih ustanovah.

Letos je v miselnosti gospodarskih krogov in politikov nastal velik preokret. Do včeraj so ti politiki stalno povdarjali, da gospodarsko krizo povzročajo visoke socialne davke, neekonomična socialna zakonodaja, visoki davki itd. Res je, da so krizo postrile notranje politične razmere v državi, nezdrav parlamentarizem, neurejen denarni trg. Toda vse to krize ni povzročilo. Najmanj so krizo povzročili ali postrili socialno politični zakoni. Letošnji kongres gospodarskih zbornic, razne gospodarske konference v notranjosti države in izven nje, na katerih je naša država sodelovala, so morale ugotoviti, da vzroki naše gospodarske krize leže le v krizi svetovnega gospodarstva.

Letošnji kongres gospodarskih zbornic pravi v svoji resoluciji, »da v svetovnem gospodarstvu, zlasti v kmetijstvu, še vedno obstoji velika negotovost, ki se čuti tudi v naši državi«. In kongres pravi dalje: »V kolikor je odvisna odklonitev teh pojavov od notranjih ukrepov, je dolžnost javne in privatne inicijative, da energično in sistematično dela v tej smeri! Vzroki naše gospodarske krize so svetovnega značaja in le malenkostno sitnarjenje je, ako kdo išče zdravila za ozdravitev te krize v zahtevi po poslabšanju naše socialne zakonodaje. To bi se reklo nositi kaplje iz morja, da bi se morje osušilo!«

O vzrokih svetovne gospodarske krize tu ne moremo govoriti. Stoji eno: ti vzroki svojih korenin nimajo v socialno-politični povojni zakonodaji, pač pa v popolnoma spremenjenih povojnih političnih, gospodarskih in finančnih prilikah. Naravno je in potrebno, da tudi naša država z vsemi svojimi sredstvi v zvezi z ostalimi državami sodeluje na ozdravitvi te krize ter pomaga iskati pota za dosego gospodarskega ravnovesja in napredka. Škodovala bi pa država temu prizadevanju, ako bi prezrla svoje socialne dolžnosti.

Kongres gospodarskih zbornic je podčrtal potrebo po dvigu domače konzumentske moči. Ali socialna zakonodaja

nima za svoj glavni namen ravno povzdigo konzumentske moči najširših vrst naroda? Gospodarski napredek brez istočasne napredka v socialni smeri, je navidezen napredek, ker ne bi mogel črpati svojih eksistenčnih moči iz konzumentske moči naroda. Skrbeti za gospodarski napredek in ne istočasno misliti na socialni napredek, znači, da režemo eno nogo zato, da je druga boljša. Kako je tu solidna hoja mogoča? Kongres je z veseljem ugotovil, »da je vlada od zadnjega kongresa sem dosegla vidne uspehe v razvoju našega kmetijstva in pospeševanju izvoza«. Kongres konstatira, da je ministrstvo za trgovino realiziralo mnogo koristnih idej in ustvarilo mnoge ustanove, katere služijo koristim naše trgovine. Gospodarski kongres je tudi na polju splošnega gospodarskega življenja konstatiral lep napredek. Upamo, da te konstatacije niso bile mišljene samo kakor laskanje, ampak kot dejanski izraz prave realnosti.

Torej: v gospodarskem življenju je zaznamovati lep napredek. In v socialnem življenju? Gospodarskemu napredku mora nujno slediti tudi socialen napredek. Priznavnje gospodarskih krogov daje vsem poklicanim moralno oporo, da krepko inscenirajo napredek tudi na polju socialne zakonodaje. Mislimo predvsem na uredbo starostnega in invalidnega zavarovanja.

Narodno-strokovna zveza

VSEM PODRUŽNICAM IN ČLANSTVU NSZ!

Izvrševalni odbor Narodno-strokovne zveze, zadivljen na vzorni disciplini in zavednosti svojega članstva, je sklenil izreči vsem podružnicam in članstvu svojo zahvalo. Zahvalo vsem podružničnim odborom, ki so pred kongresom storili vse, da je bila udeležba s strani članstva na kongresu v Mariboru veličastna, zahvalo pa tudi vsem onim mnogoštevilnim našim članom, ki se niso strahili stroškov in truda in pohitili v Maribor. Naše članstvo, ki je vselej v polni meri pokazalo, da razume klic svojega vodstva, je tudi tokrat pokazalo svojo staro tradicijo in zato mu gre priznanje in zahvala.

Posebna zahvala pa gre vzorni mariborski podružnici, ki je storila vse, da so se vsi udeleženci počutili v Mariboru kar najbolje. Preveč bi bilo, če bi hoteli imenoma naštetii vse one naše požrtvovalne mariborske članice in člane in vse one naše številne prijateljice in prijatelje, ki so neumorno delali, da je vse poteklo v najlepšem redu. Vsem tem se iskreno zahvalujemo za vso požrtvovalnost in jih prosimo, naj nam tudi za bodoče ohranijo svojo naklonjenost.

Prav vsem, ki so na katerikoli način pripomogli do lepega in veličastnega poteka naših kongresnih dni, še enkrat iskrena hvala!

Izvrševalni odbor NSZ.

IZ STROKOVNEGA TAJNIŠTVA

Strokovno tajništvo poziva vse podružnice, da gredo v smislu sklepov delegatskega zbora na delo. Predvsem naj povsod obdržijo članske sestanke, na katerih naj se članstvu poroča o kongresu v Mariboru. V drugi vrsti pozivamo vse podružnice, da v smislu navodil delegatskega zbora takoj in brez odloga revidirajo vrste članstva. Kdor redno ne plačuje svojih prispevkov, ne more biti član podružnice, takega je izločiti iz organizacije. Pri ponovnem pristopu k organizaciji se s takim članom postopa kot z novo pristopivšim in ne veljajo zanj že prej pridobljene pravice. Članarino je redno pobirati in jo obračunavati s centralo. Blagajniki naj posvetijo pobiranju članarine vso pažnjo. Delegatski zbor je to naročil in je treba njegovo naročilo vpoštevati. Za točno pobiranje in obračunavanje članarine pa ni odgovoren sam blagajnik, odgovoren je celoten odbor, ki bo klican na odgovor, če se

ne bo postopalo v smislu naročila delegatskega zbora. Podružnice, ki bodo sklicale članske sestanke, naj to sporočijo centrali z navedbo, če želijo, da pride poročat delegat centrale.

ZAUPNICA, KI NI ZAUPNICA

Glavnemu zaupniku KID na Jesenicah g. Jeramu se je zahotelo po zaupnici in jo je zato naročil. Da bi bila zaupnica učinkovitejša, si jo je pustil predložiti po g. Albinu Sušniku, ki že par let ni član naše organizacije in ki je pa baje pri predložitvi zaupnice nekako obljubil, da se zopet povrne v vrste NSZ. Kdor je bil prisoten pri predložitvi te spomenice, stvari ni vzel za resno, ker tudi ni bila resno mišljena. Poglejmo, kako je ta zadevica potekla: Gospod Jeram, ki že dolgo ni sklical nobene seje zaupnikov in je vse sam reševal, je smatral za potrebno, da 22. avgusta skliče sejo zaupnikov in povabi na njo vse zaupnike in poleg njih tudi svojo avantgardo, ki naj dela »štimgo« za zaupnico. S strani NSZ ni bil nihče vabljen na to sejo ali sestanek, povabljen pa je bil g. Sušnik, ki je bil izvoljen za obratnega zaupnika na listi Narodno-strokovne zveze, katero je pa zapustil in bi bil moral ob izstopu iz organizacije odložiti tudi mandat, ki ga je dobil iz rok te organizacije. Na dnevnem redu so bile tri točke, o katerih je govoril sam g. Jeram in razumljivo je, da se mu je k referatu izrekla soglasna zahvala, kajpak, kako bi pa tudi drugače moglo biti. Ko se je g. Jeram ginjen zahvaljeval za zaupanje polni dvorani zborovalcev, se je dvignil g. Sušnik, ki je že zdavnaj pristaš Jerama in njegove organizacije in prečital zaupnico, katero ni sam skoval. Razumljivo je, da je bila tudi ta »zaupnica« soglasno sprejeta in je postal g. Jeram še bolj ginjen. K tej celi zaupniški šali bi mi ne imeli reči ničesar. Ker pa se je ob tej priliki skušalo dokazati, da so člani NSZ predlagali zaupnico in je g. Sušnik v svoji izjavi povdaril, da se misli povrniti v vrste NSZ, moramo ugotoviti, da gosp. Albin Sušnik že zdavnaj ni več organiziran član NSZ in kot tak tudi nima mandata zastopati naše organizacije. G. Sušniku so bile doslej vrata v našo organizacijo odprta, odslej so pa za večne čase zaprta. Ljudi, ki skačejo svoji organizaciji na tak način v hrbet, organizacija ne potrebuje. G. Jeramu pa čestitamo na dobljeni zaupnici, pomisli pa naj, da ni bila z zaupnico izražena volja vsega delavstva.

Zahtevajte „DELO“ v vsakem javnem lokalu!